

Deres ref.:
15/4379-

Vår ref.:
2015/utdhøring/besø

Dato:
4. desember 2015

Hørings svar – Endringer i opplæringsloven – Friere skolevalg, mulighet til å tilby mer opplæring, opplæringsplikt ved utenlandsopphold, og maksimal skolestørrelse

Vi viser til departementets høringsbrev av 22.09.15 om endringer i opplæringsloven på de fire nevnte områdene.

Mulighet til å tilby grunnskoleopplæring til ungdom som har rett til videregående opplæring

YS er svært glad for at det nå kommer et forslag til endring av opplæringsloven som kan være med på å bidra til en bedre sammenheng mellom grunnskoleopplæring og videregående opplæring. Det har etter vårt syn i mange år vært en utfordring at mange ungdommer begynner på videregående skole uten å ha tilstrekkelig faglig grunnlag eller gode nok ferdigheter i norsk, til å kunne ha utbytte av opplæringen som blir gitt i den videregående skolen. Selv om ungdom formelt sett har gjennomført grunnskolen, er det mange årsaker til at det faglige grunnlaget som er nødvendig for å lykkes med å komme gjennom videregående opplæring med enten et fagbrev eller studiekompetanse, ikke er til stede. Vi er kjent med at det har vært diskusjoner mellom kommuner som har ansvaret for grunnskoleopplæringen på den ene siden, og fylkeskommunen som har ansvaret for den videregående opplæringen på den andre siden, om ansvarsfordeling i slike situasjoner. En endring i opplæringsloven kan være et godt bidrag til å avklare dette ansvarsforholdet.

Det har vært en stor utfordring for en rekke videregående skoler at de har elever uten nødvendig kunnskapsgrunnlag i norsk og/eller andre fag for å lykkes med å fullføre videregående opplæring. Det er svært krevende for både elever og skole å skulle legge et godt faglig utgangspunkt for læring på videregående skoles nivå, samtidig som progresjonen som øvrige elever har fram mot et fagbrev eller studiekompetanse skal følges. Frafallet i videregående opplæring er meget stor for den gruppen elever som ikke har tilstrekkelig faglig grunnlag når de starter i videregående opplæring. Nøkkelen til suksess for å få flere til å lykkes med å nå målet med fagbrev eller studiekompetanse, ligger etter vårt syn i å styrke de faglige forutsetningene før den videregående opplæringen starter. Samtidig er det slik at en ikke uvesentlig andel av de ungdommene som vil ha behov for mer grunnskoleopplæring, har dette behovet med bakgrunn i tidspunktet de ble innlemmet i det norske skolesystemet. For denne gruppen vil det også være av stor betydning å delta i utdanningen sammen med elever på sitt eget aldersnivå for at det skal lykkes å få til en god sosial integrering. Det er derfor viktig å vurdere alternativet om utvidet grunnskoleopplæring før oppstart i videregående opplæring med det resultat at en da er eldre enn sine medelever når det faglige grunnlaget er til stede for å starte denne opplæringen, opp mot å starte videregående opplæring

Besøksadresse:

Lakkegata 23

Postadresse:

Postboks 9232

Grønland

0134 Oslo

Org. nr.:

971 454 431

Telefon:

21 01 36 00

ut fra aldersbestemte kriterier og heller kombinere grunnskoleopplæring med videregående opplæring.

Med utgangspunkt i oppfatningen om at vårt opplæringssystem skal bidra til å gi innbyggerne en utdanning og et kompetansegrunnlag for deltakelse i arbeidslivet, og at kompetanse må bygges videre ut fra et individuelt kunnskapsgrunnlag, er det sentralt at flere får en bedre faglig plattform å bygge videre på for å lykkes i å gjennomføre en videregående opplæring som enten kvalifiserer for yrkesutøvelse eller for videre studier.

YS har med interesse sett på de forsøkene som er gjort i enkelte fylkeskommuner, og er spesielt imponert over de resultater det kan vises til fra Vestfold fylkeskommune når det gjelder økt gjennomføring i videregående opplæring. Disse resultatene burde være av så stor interesse at flere burde se på denne modellen.

YS har ingen sterke meninger om hvor ansvaret for opplæringen skal ligge, men at det finnes et tilbud for mer grunnskoleopplæring når faglige vurderinger tilsier det. Vi ser imidlertid behovet for at dette blir avklart, slik at tilbud om opplæring ikke uteblir på grunn av manglende ansvarsavklaring. YS støtter derfor departementets forslag om utvidelse av virkeområdene i opplæringsloven slik at det legges til rette for å tilby mer grunnskoleopplæring til ungdom som har fullført grunnskolen, og uten at dette medfører at ungdommen begynner å bruke opp retten til videregående opplæring. Vi er imidlertid meget usikre på at en lovendring der kun legges til rette for å tilby mer grunnskoleopplæring er tilstrekkelig for at det skal opprettes slike tilbud. Resultatet kan da lett bli at et slikt tilbud kun blir gitt i de områder der ildsjelene finnes og der det vises vilje til å prioritere et slikt tilbud økonomisk. YS mener derfor at det er nødvendig med strammere sentrale føringer, samt en finansieringsordning som stimulerer til at det slike tilbud blir opprettet.

YS støtter ellers departementets synspunkter på at tilbudet om mer grunnskoleopplæring ikke skal avgrenses til å gjelde definerte grupper. Vurderingen om hvem som skal ha mulighet til mer grunnskoleopplæring må etter vårt syn gjøres ut fra en individuell faglig vurdering.

Når det gjelder de tre øvrige problemstillingene i denne høringen, viser YS til høringssvaret til et av våre forbund, Skolelederforbundet. Vi slutter oss til deres formuleringer og synspunkter som følger nedenfor.

Friere skolevalg på tvers av fylkesgrensene

Skolelederforbundet er positiv til endringen i lovforslaget. Vi er enige i at elevene i videregående skole skal ha stor frihet ved valg av skole. Og siden fylkeskommunene fortsatt beholder ansvaret for og handlingsrommet til å bygge ut det videregående opplæringstilbudet i sitt fylke, ser vi heller ingen grunn til å komme med noen innvendinger til administrative eller økonomiske forhold knyttet til lovendringen. Av hensyn til elevenes valgfrihet, er det viktig at det kun er mulig å avslå søknader dersom fylkeskommunen ikke har ledig kapasitet. Vi er også enige i at hjemfylket fortsatt har plikt til å finansiere skoleplasser i andre fylker.

Klargjøring av når opplæringsplikten opphører ved utenlandsopphold

Skolelederforbundet er enig i Departementets forslag til at det tas inn i opplæringsloven § 2-1 andre ledd at plikten til grunnskoleopplæring faller bort ved opphold utenfor Norge som varer lenger enn tre måneder. Dette vil være klargjørende for skoleeiere og skoleledere med tanke på håndheving av loven

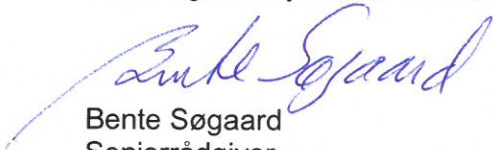
ettersom brudd på opplæringsplikten kan straffes med bøter. Derfor mener også vi at det er prinsipielt viktig at pliktens grenser i forbindelse med utenlandsopphold klargjøres. Klarhet på dette området er viktig også for eleven og foreldrene som skal innrette seg etter opplæringsplikten.

Fjerne lovens anbefaling om maksimal skolestørrelse

Skolelederforbundet er enig i departementets begrunnelse og vurdering for en endring i loven. Det er et uttalt mål å få til større og mer robuste kommuner som har kapasitet og kompetanse til å ivareta innbyggernes behov. For å få til dette er det behov for å unngå for mye statlig detaljstyring. Det er ikke heldig å ha en lovbestemmelse uten forpliktende innhold. Skolestørrelse er et område som naturlig bør avgjøres av kommunene selv på bakgrunn av lokale politiske prioriteringer, uten at det gis noen nasjonale føringer for dette ut over det å sikre at elevene får et forsvarlig og trygt opplæringstilbud.

Skolelederforbundet er derfor enig i departementets forslag til at opplæringsloven § 9-5 andre ledd om skolestørrelse i grunnskolen oppheves.

Med vennlig hilsen
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund - YS

Bente Sjøgaard
Seniorrådgiver –
Fagansvarlig utdanning og kompetanse